

بسم الله الرحمن الرحيم

دانشگاه شهید بهشتی کرمان

دانشکده ادبیات و علوم انسانی
بخش علوم تربیتی

پایان نامه تحصیلی برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
رشته علوم تربیتی گرایش برنامه ریزی درسی

ارائه الگوی برنامه درسی تربیت دینی مبتنی بر یادگیری هیجانی -
اجتماعی در دوره متوسطه از دیدگاه معلمان

مؤلف:

مرضیه رجبی زاده

استاد راهنما:

دکتر بدرالسادات دانشمند

استاد مشاور:

دکتر اصغر سلطانی کفرانی

اسفند ۱۳۹۵

به نام خدا

مشور اخلاق پژوهش

با استانت از خدای بجهان و با اعتقاد رانخ به اینه عالم محضر خداست و او بهواره مانبر اعمال ماست و به مشور انجام مایه‌ی پژوهش‌های اصل، تولید دانش جدید و بهسازی زندگانی بشر، مادا انجمنیان و اعصنای هیات علمی دانشگاه و پژوهشگاه‌های کشور:

- ☐ تمام تلاش خود را برای کشف حقیقت و حفظ حقیقت به کار خواهیم بست و از هرگونه جعل و تحریف در خالیت‌های علمی پر بهیزی کنیم.
- ☐ حقوق پژوهشگران، پژوهیدگان (انسان، حیوان، گیاه و اشیاء)، سازمان‌ها و سایر صاحبان حقوق را به رست می‌شناسیم و در حفظ آن می‌کوشیم.
- ☐ به مالکیت مادی و معنوی آثار پژوهشی ارج می‌نیم، برای انجام پژوهشی اصل اهتمام ورزیده و از سرقت علمی و ارجاع نامناسب اجتناب می‌کنیم.
- ☐ ضمن پایدندی به انصاف و اجتناب از هرگونه تبعیض و تعصب، در کیه خالیت‌های پژوهشی، ربهانفی قنادان اتخاذ خواهیم کرد.
- ☐ ضمن امانت داری، از منابع و امکانات اقتصادی انسانی و فنی موجود استفاده بهرودانه خواهیم کرد.
- ☐ از انتشار غیر اخلاقی نتایج پژوهش نظیر انتشار موازی، بهوشان و چندگانه (کپی) پر بهیزی کنیم.
- ☐ اصل محرمانه بودن و راننداری را محور تمام خالیت‌های پژوهشی خود قرار می‌دیم.
- ☐ در هر خالیت‌های پژوهشی به منافع ملی توجه کرده و برای تحقق آن می‌کوشیم.
- ☐ خویش را ملزم به رعایت کیه بهارهای علمی رته خود، قوانین و متررات، سیاست‌های حرفه‌ای، سازمانی، دولتی و راهبردهای ملی در بهر مراحل پژوهش می‌دانیم.
- ☐ رعایت اصول اخلاق در پژوهش را اقدامی فرهنگی می‌دانیم و به مشور بالندگی این فرهنگ، به ترویج و اشاعه‌ی آن در جامعه اهتمام می‌ورزیم.

دانشگاه شهید باهنر کرمان

تعهدنامه

اینجانب به شماره دانشجویی دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد رشته دانشکده دانشگاه شهید باهنر کرمان نویسنده پایان نامه با عنوان تحت راهنمایی تأیید می‌کنم که این پایان‌نامه نتیجه پژوهش اینجانب می‌باشد و در عین حال که موضوع آن تکراری نیست، در صورت استفاده از منابع دیگران، نشانی دقیق و مشخصات کامل آن درج شده است. همچنین موارد زیر را نیز تعهد می‌کنم:

- ۱- برای انتشار تمام یا قسمتی از داده‌ها یا دستاوردهای پایان‌نامه خود در مجامع و رسانه‌های علمی اعم از همایش‌ها و مجلات داخلی و خارجی به صورت مقاله، کتاب، ثبت اختراع و به صورت مکتوب یا غیرمکتوب، با کسب مجوز از دانشگاه شهید باهنر کرمان و استاد(ان) راهنما اقدام نمایم.
- ۲- از درج اسامی افراد خارج از کمیته پایان‌نامه در جمع نویسندگان مقاله‌های مستخرج از پایان‌نامه، بدون مجوز استاد(ان) راهنما اجتناب نمایم و اسامی افراد کمیته پایان‌نامه را در جمع نویسندگان مقاله درج نمایم.
- ۳- از درج نشانی یا وابستگی کاری (affiliation) نویسندگان سازمان‌های دیگر (غیر از دانشگاه شهید باهنر کرمان) در مقاله‌های مستخرج از پایان‌نامه بدون تأیید استاد(ان) راهنما اجتناب نمایم.
- ۴- کلیه ضوابط و اصول اخلاقی مربوط به استفاده از موجودات زنده یا بافتهای آنها را برای انجام پایان‌نامه رعایت نمایم.
- ۵- در صورت اثبات تخلف (در هر زمان) مدرک تحصیلی صادر شده توسط دانشگاه شهید باهنر کرمان از درجه اعتبار ساقط و اینجانب هیچ‌گونه ادعایی نخواهم داشت.

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر (مقالات مستخرج، برنامه‌های رایانه‌ای، نرم افزارها و تجهیزات ساخته شده) مطابق با آیین‌نامه مالکیت فکری، متعلق به دانشگاه شهید باهنر کرمان است و بدون اخذ اجازه کتبی از دانشگاه قابل واگذاری به شخص ثالث نیست. همچنین استفاده از اطلاعات و نتایج این پایان‌نامه بدون ذکر مرجع مجاز نمی‌باشد. چنانچه مبادرت به عملی خلاف این تعهدنامه محرز گردد، دانشگاه شهید باهنر کرمان در هر زمان و به هر نحو مقتضی حق هرگونه اقدام قانونی را در استیفای حقوق خود دارد.

نام و نام خانوادگی دانشجو

امضا و تاریخ:

تقدیم به

روح پاک پدرم که عالمانه به من آموخت تا چگونه در عرصه‌ی زندگی ایستادگی را تجربه نمایم و به مادرم دریای بی‌کران فداکاری و عشق که وجودش برایم همه مهر و به آموزگارانی که برایم زندگی؛ بودن و انسان بودن را معنا کردند.

تشکر و قدردانی

سپاس پروردگار جهانیان را که لحظه لحظه زندگیم مرهون الطاف بی پایان اوست و تدوین این رساله نیز در سایه الطاف او میسر گشت.

در اینجا لازم می دانم مراتب تقدیر و تشکر خود را از کلیه کسانی که رشد و تعالی اینجانب مرهون حمایت های آنهاست اعلام دارم. همچنین از استاد فرزانه و صبور سرکار خانم دکتر بدرالسادات دانشمند که زحمت راهنمایی این پایان نامه را متقبل شدند و نیز جناب آقای دکتر اصغر سلطانی که زحمت مشاوره را متحمل شدند صمیمانه تشکر می کنم. از استادان گرامی جناب آقای دکتر کرامت اسمی و سرکار خانم دکتر مهرانگیز علی نژاد که زحمت داوری این پایان نامه را متقبل شدند و در دوره ی کارشناسی ارشد از محضر آنها بهره برده ام نیز کمال تشکر و قدردانی را دارم.

چکیده

هدف پژوهش حاضر، ارائه الگوی برنامه درسی تربیت دینی مبتنی بر یادگیری هیجانی - اجتماعی از دیدگاه معلمان زن ناحیه ی یک کرمان است. این پژوهش از بعد هدف کاربردی و از نظر روش گردآوری داده ها توصیفی - پیمایشی است. جامعه ی آماری این پژوهش را دبیران زن درس دینی دوره ی متوسطه دخترانه که در سال تحصیلی ۹۵-۹۶ در مدارس ناحیه ی یک شهر کرمان مشغول به تدریس بوده - اند (۱۸۸ نفر) را تشکیل می دادند. نمونه ی پژوهش بر حسب فرمول کوکران برابر با ۱۲۶ نفر بود که با نمونه گیری خوشه ای تک مرحله ای مدارس و سپس معلمان دینی زن انتخاب شدند. ابزار پژوهش پرسشنامه ی محقق ساخته بود که روایی محتوایی آن توسط چند تن از اساتید ۹۳/۰ تعیین شد و پایایی آن با روش کرونباخ ۹۵٪ بدست آمد که قابل قبول می باشد. تجزیه و تحلیل داده ای پژوهش در سطح آمار توصیفی و آمار استنباطی با استفاده از نرم افزار SPSS²³ و روش الگویابی معادلات ساختاری برای ارائه الگو با استفاده از نرم افزار Amos²³ انجام گرفت. نتایج پژوهش حاکی از آن است که قدرت رابطه بین عامل (برنامه درسی تربیت دینی مبتنی بر یادگیری هیجانی - اجتماعی) و متغیرهای قابل مشاهده آن (اهداف، محتوا، فعالیتهای یاددهی - یادگیری و ارزشیابی مبتنی بر یادگیری هیجانی - اجتماعی) خیلی مطلوب است. لذا می توان گفت این چهار مؤلفه توانسته اند متغیر پنهان را به خوبی بسنجند. در این میان از بین چهار مؤلفه، فعالیتهای یاددهی - یادگیری، با بیشترین ضریب مسیر (۰/۹۵) و اهداف با کمترین ضریب مسیر (۰/۵۱) و از بین ۴ زیر مؤلفه ی اهداف مبتنی بر یادگیری هیجانی - اجتماعی، زیر مؤلفه ی آگاهی از دیگران با بیشترین ضریب مسیر (۱/۰۲) و مدیریت رابطه با دیگران با کمترین ضریب مسیر (۰/۸۱)، از بین چهار زیر مؤلفه ی محتوا مبتنی بر یادگیری هیجانی - اجتماعی، زیر مؤلفه ی مدیریت خود، با بیشترین ضریب (۰/۹۱) و آگاهی از خود با کمترین ضریب مسیر (۰/۶۱)، از بین چهار زیر مؤلفه فعالیتهای یاددهی - یادگیری مبتنی بر یادگیری هیجانی - اجتماعی، زیر مؤلفه ی آگاهی از خود با بیشترین ضریب مسیر (۰/۸۲) و مدیریت خود با کمترین ضریب مسیر (۰/۶۱) و از بین چهار زیر مؤلفه ارزشیابی مبتنی بر یادگیری هیجانی - اجتماعی، زیر مؤلفه آگاهی از خود با ضریب مسیر (۰/۸۶) و مدیریت رابطه با دیگران با کمترین ضریب مسیر (۰/۵۰) تبیین کننده مدل می باشد.

واژگان کلیدی: برنامه درسی، تربیت دینی، یادگیری هیجانی اجتماعی، دوره متوسطه

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول:	۱
کلیات پژوهش	۱
۱-۱. مقدمه.....	۲
۱-۲. بیان مسأله.....	۴
۱-۳. ضرورت انجام تحقیق.....	۶
۱-۴. هدفهای تحقیق.....	۸
۱-۴-۱. اهداف کلی.....	۸
۱-۴-۲. اهداف جزئی.....	۸
۱-۵. سؤالهای تحقیق.....	۸
۱-۵-۱. سوال کلی.....	۸
۱-۵-۲. سوالات جزئی.....	۸
۱-۶. تعاریف مفهومی و عملیاتی.....	۹
۱-۶-۱. تعاریف مفهومی.....	۹
۱-۶-۲. تعاریف عملیاتی.....	۱۰
فصل دوم:	۱۲
مبانی نظری و پیشینه تحقیق	۱۲
مقدمه.....	۱۳
۱-۲. مبانی نظری.....	۱۳
۱-۱-۲. مفهوم شناسی و تعریف برنامه درسی.....	۱۳
الف - برنامه درسی به عنوان میدان مسابقه.....	۱۳
ب- برنامه درسی به عنوان دویدن در مسابقه.....	۱۴
ج- برنامه درسی به عنوان تجربه زیست شده.....	۱۴
۲-۱-۲. تاریخچه برنامه درسی.....	۱۵
۳-۱-۲. برنامه درسی متوسطه.....	۱۶
۱-۳-۱-۲. اهمیت آموزش متوسطه.....	۱۶

۱۸	۴-۱-۲. انواع برنامه درسی.....
۱۸	۱-۴-۱-۲. برنامه درسی آشکار.....
۱۸	۲-۴-۱-۲. برنامه درسی پنهان.....
۱۸	۳-۴-۱-۲. برنامه درسی پوچ.....
۱۹	۵-۱-۲. طراحی برنامه درسی.....
۱۹	۶-۱-۲. معرفی عناصر اساسی هر طرح برنامه درسی.....
۲۰	۱-۶-۱-۲. اهداف.....
۲۰	۱-۶-۱-۲. انتخاب هدفهای برنامه.....
۲۱	۲-۶-۱-۲. اهمیت تعیین هدفها.....
۲۲	۳-۶-۱-۲. هدفهای مطلوب برای آموزش متوسطه.....
۲۳	۲-۶-۱-۲. محتوا.....
۲۳	۱-۶-۱-۲. محتوای تربیتی برنامه.....
۲۳	۲-۶-۱-۲. منابع انتخاب محتوای برنامه.....
۲۵	۳-۶-۱-۲. ارائه محتوای برنامه.....
۲۶	۳-۶-۱-۲. روشهای یاددهی و یادگیری.....
۲۷	۱-۶-۱-۲. جایگاه روش تدریس در دوره متوسطه.....
۲۸	۲-۶-۱-۲. ایفای نقش.....
۲۹	۳-۶-۱-۲. روش پروژهای.....
۳۰	۴-۶-۱-۲. روش تدریس تیمی.....
۳۰	۵-۶-۱-۲. روش حل مسئله.....
۳۱	۶-۶-۱-۲. روش گردش علمی.....
۳۲	۷-۶-۱-۲. روش تدریس مشارکتی.....
۳۲	۸-۶-۱-۲. روش تدریس اکتشافی.....
۳۳	۹-۶-۱-۲. مراحل اجرای الگوی تدریس کشف یا دریافت مفهوم.....
۳۴	۴-۶-۱-۲. ارزشیابی.....
۳۶	۱-۴-۶-۱-۲. ارزشیابی گروهی (مشارکتی).....
۳۶	۲-۴-۶-۱-۲. خود ارزشیابی.....
۳۷	۳-۴-۶-۱-۲. ارزشیابی مشاهداتی.....

۳۸	۲-۱-۶-۴. ارزشیابی پروژه‌های
۳۸	۲-۱-۷. مبانی برنامه درسی
۳۸	۲-۱-۷-۱. مبانی فلسفی برنامه درسی
۳۹	۲-۱-۷-۲. مبانی اجتماعی و فرهنگی برنامه درسی
۳۹	۲-۱-۷-۳. مبانی روانشناسی برنامه درسی
۳۹	۲-۱-۷-۴. مبانی دینی برنامه درسی
۴۰	۲-۱-۷-۵. مفهوم شناسی تربیت دینی
۴۳	۲-۱-۸. مبانی نظری هوش هیجانی
۴۳	۲-۱-۸-۱. تعریف نظری هوش
۴۵	۲-۱-۸-۲. تعریف نظری هیجان
۴۶	۲-۱-۸-۳. تعریف هوش هیجانی
۴۷	۲-۱-۸-۴. تعریف هوش اجتماعی
۴۷	۲-۱-۸-۵. تاریخچه هوش هیجانی
۵۱	۲-۱-۹. دیدگاه‌های مختلف در مورد هوش هیجانی
۵۱	۲-۱-۹-۱. دیدگاه کوپر
۵۱	۲-۱-۹-۲. دیدگاه توانایی مایر و سالوی
۵۲	۲-۱-۹-۳. دیدگاه بار-آن (مدل شخصیتی هوش اجتماعی و هیجانی)
۵۳	۲-۱-۹-۴. دیدگاه دانیل گلמן در هوش هیجانی
۵۴	۲-۱-۱۰. آموزش هوش هیجانی
۵۶	۲-۱-۱۱. برنامه درسی و یادگیری هیجانی - اجتماعی
۵۸	۲-۱-۱۲. آیا هوش هیجانی را میتوان افزایش داد؟
۵۹	۲-۱-۱۳. دلالت‌های برنامه درسی تربیت دینی مبتنی بر یادگیری هیجانی - اجتماعی
۶۴	۲-۱-۱۴. دلالت‌های هوش هیجانی (یادگیری هیجانی اجتماعی) در برنامه درسی تربیت دینی
۶۵	۲-۱-۱۵. دلالت‌های هوش هیجانی (یادگیری هیجانی اجتماعی) در برنامه درسی دوره متوسطه
۶۷	۲-۲. تحقیقات انجام شده مرتبط با پژوهش
۶۷	۲-۲-۱. تحقیقات انجام شده در ایران
۷۱	۲-۲-۲. تحقیقات انجام شده در خارج از ایران
۸۱	۲-۲-۳. چارچوب نظری تحقیق

۸۳	۲-۳. مدل مفهومی تحقیق.....
۸۴	فصل سوم:
۸۴	روش شناسی پژوهش
۸۵	مقدمه.....
۸۵	۳-۱. روش پژوهش.....
۸۵	۳-۲. جامعه آماری.....
۸۶	۳-۳. روش نمونه گیری و تعیین حجم نمونه.....
۸۷	۳-۴. ابزارهای گردآوری داده‌ها و چگونگی تدوین و ساخت آن.....
۸۷	۳-۵. روایی پرسشنامه محقق ساخته.....
۸۸	۳-۵-۱. روایی سازه.....
۹۰	۳-۵-۲. روایی محتوایی.....
۹۱	۳-۶. پایایی پرسشنامه محقق ساخته.....
۹۱	۳-۷. شیوه گردآوری داده‌ها.....
۹۲	۳-۸. روشهای تجزیه و تحلیل داده‌ها.....
۹۳	فصل چهارم:
۹۳	تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش
۹۴	مقدمه.....
	۴-۱. توصیف ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت کنندگان (دبیران زن دوره متوسطه ناحیه یک کرمان).....
۹۴	۴-۱-۱. بررسی آزمودنی‌ها به تفکیک سابقه تدریس.....
۹۵	۴-۱-۲. بررسی آزمودنی‌ها به تفکیک مدرک تحصیلی.....
۹۷	۴-۲. وضعیت متغیرهای پژوهش.....
۹۷	۴-۲-۱. وضعیت برنامه درسی تربیت دینی مبتنی بر یادگیری هیجانی - اجتماعی.....
۹۸	۴-۲-۲. وضعیت اهداف برنامه درسی تربیت دینی دوره متوسطه ناحیه یک کرمان.....
۹۹	۴-۲-۳. وضعیت محتوای برنامه درسی تربیت دینی دوره متوسطه ناحیه یک کرمان.....
	۴-۲-۴. وضعیت فعالیت‌های یاددهی - یادگیری برنامه درسی تربیت دینی دوره متوسطه ناحیه یک کرمان.....
۱۰۰	کرمان.....
۱۰۱	۴-۲-۵. وضعیت روش‌های ارزشیابی برنامه درسی تربیت دینی دوره متوسطه ناحیه یک کرمان.....
۱۰۲	۴-۳. بررسی مفروضه‌های انجام معادلات ساختاری.....

- ۱۰۳-۳-۴. بررسی مفروضه توزیع بهنجار متغیرهای پژوهش.....
- ۱۰۴-۳-۴. واریس داده‌های پرت چند متغیره.....
- ۱۰۵-۴. ماتریس همبستگی بین متغیر اصلی و مؤلفه‌های آن.....
- ۱۰۶-۵-۴. شاخص‌های ارزیابی برازش الگو.....
- ۱۰۷-۵-۴. ۱. کای اسکوتر غیر معنادار (χ^2).....
- ۱۰۷-۵-۴. ۲. نسبت مجذور خی دو به درجه آزادی (χ^2/df).....
- ۱۰۷-۳-۵-۴. ریشه میانگین توان دوم خطای تقریب (RMSEA):.....
- ۱۰۷-۴-۵-۴. شاخص خویی برازش مدل (GFI).....
- ۱۰۷-۵-۵-۴. شاخص تعدیل برازندگی (AGFI).....
- ۱۰۸-۶-۵-۴. تعداد پارامترهای آزاد (NPAR):.....
- ۱۰۸-۷-۵-۴. شاخص برازندگی فزاینده (IFI):.....
- ۱۰۸-۸-۵-۴. شاخص برازش تاکر-لویس (TLI):.....
- ۱۰۸-۹-۵-۴. شاخص برازندگی تطبیقی (CFI):.....
- ۱۰۸-۱۰-۵-۴. شاخص نرم‌شده برازندگی (NFI):.....
- ۱۰۸-۶-۵-۴. سؤالهای پژوهش.....
- ۱۰۸-۱-۶-۴. سؤال کلی.....
- ۱۰۸-۱-۶-۴. الگوی برنامه درسی تربیت دینی بر اساس یادگیری هیجانی-اجتماعی دانش‌آموزان دوره متوسطه چگونه است؟.....
- ۱۱۱-۲-۶-۴. سؤالات جزئی.....
- ۱۱۱-۱-۲-۶-۴. اهداف برنامه درسی تربیت دینی بر اساس یادگیری هیجانی-اجتماعی کدامند؟.....
- ۱۱۷-۲-۲-۶-۴. محتوای برنامه درسی تربیت دینی بر اساس یادگیری هیجانی-اجتماعی کدامند؟.....
- ۱۱۷-۳-۲-۶-۴. فعالیت‌های یاددهی-یادگیری برنامه درسی تربیت دینی بر اساس یادگیری هیجانی-اجتماعی کدامند؟.....
- ۱۲۳-۴-۲-۶-۴. ویژگی‌های ارزشیابی برنامه درسی تربیت دینی بر اساس یادگیری هیجانی-اجتماعی کدامند؟.....
- ۱۲۸-۵-۲-۶-۴. آیا در برنامه درسی تربیت دینی مبتنی بر یادگیری هیجانی-اجتماعی بر حسب مدرک تحصیلی دبیران پاسخگو تفاوت معناداری وجود دارد؟.....

۶-۲-۶-۴. آیا در برنامه درسی تربیت دینی مبتنی بر یادگیری هیجانی-اجتماعی برحسب سابقه	۱۳۶
تدریس دبیران پاسخگو تفاوت معناداری وجود دارد؟.....	۱۳۹
فصل پنجم:.....	۱۳۹
بحث و نتیجه گیری.....	۱۳۹
مقدمه.....	۱۴۰
۱-۵. خلاصه پژوهش.....	۱۴۰
۲-۵. یافته های تحقیق و بحث و نتیجه گیری از آنها.....	۱۴۱
۱-۲-۵. یافته های جمعیت شناسی.....	۱۴۱
۱-۱-۲-۵. سابقه تدریس در سال تحصیلی ۹۵-۹۶.....	۱۴۱
۲-۱-۲-۵. مدرک تحصیلی دبیران.....	۱۴۱
۲-۲-۵. توصیف متغیرهای پژوهش.....	۱۴۱
۱-۲-۲-۵. برنامه درسی تربیت دینی مبتنی بر یادگیری هیجانی-اجتماعی.....	۱۴۱
۲-۲-۲-۵. اهداف برنامه درسی دینی دوره متوسطه ناحیه ی کرمان.....	۱۴۱
۳-۲-۲-۵. محتوای برنامه درسی تربیت دینی دوره متوسطه ناحیه ی یک کرمان.....	۱۴۲
۴-۲-۲-۵. فعالیتهای یاددهی- یادگیری تربیت دینی دوره متوسطه ناحیه ی یک کرمان.....	۱۴۲
۵-۲-۲-۵. روشهای ارزشیابی برنامه درسی تربیت دینی دوره متوسطه ناحیه ی یک کرمان.....	۱۴۲
۳-۲-۵. بررسی سؤالات پژوهش.....	۱۴۳
۱-۳-۲-۵. سؤال کلی پژوهش:.....	۱۴۳
۲-۳-۲-۵. سؤالهای فرعی پژوهش.....	۱۴۴
۳-۵. نتیجه گیری کلی.....	۱۴۸
۴-۵. پیشنهادهای پژوهش.....	۱۴۹
۱-۴-۵. پیشنهادهای کاربردی.....	۱۴۹
۲-۴-۵. پیشنهادهای پژوهشی.....	۱۵۰
۵-۵. محدودیتهای پژوهش.....	۱۵۰
۱-۵-۵. محدودیتهای پژوهش در اختیار محقق.....	۱۵۰
۲-۵-۵. محدودیتهای پژوهشی خارج از اختیار محقق.....	۱۵۰
منابع و مآخذ.....	۱۵۱
الف) منابع فارسی.....	۱۵۲

ب) منابع انگلیسی:..... ۱۶۵

پیوست ها..... ۱۶۸

پیوست الف): روایی پرسشنامه با استفاده از روش سیگمای شمارشی..... ۱۶۹

پیوست ب): پایایی پرسشنامه..... ۱۷۰

پیوست ج): پرسشنامه دیران..... ۱۷۱

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۷۴.....	جدول ۱-۲. خلاصه تحقیقات انجام شده طراحی برنامه درسی.....
۷۵.....	جدول ۲-۲. خلاصه تحقیقات انجام شده تربیت دینی.....
۸۰.....	جدول ۳-۲. خلاصه تحقیقات انجام شده هوش هیجانی.....
۸۷.....	جدول ۱-۳. توزیع سوالات پرسشنامه‌ی سنجش نظرات.....
۸۸.....	جدول ۲-۳. بار عاملی مؤلفه‌های متغیر اصلی پژوهش.....
۹۵.....	جدول ۱-۴: توزیع دبیران بر حسب سابقه تدریس.....
۹۶.....	جدول ۲-۴: توزیع فراوانی آزمودنی‌ها به تفکیک مدرک تحصیلی.....
۹۷.....	جدول ۳-۴: آماره‌های توصیفی برنامه درسی تربیت دینی مبتنی بر یادگیری هیجانی - اجتماعی.....
۹۸.....	جدول ۴-۴: آماره‌های توصیفی اهداف برنامه درسی تربیت دینی دوره متوسطه.....
۹۹.....	جدول ۵-۴: آماره‌های توصیفی محتوای برنامه درسی تربیت دینی دوره متوسطه.....
۱۰۰.....	جدول ۶-۴: آماره‌های توصیفی فعالیت‌های یاددهی - یادگیری برنامه درسی تربیت دینی دوره متوسطه.....
۱۰۱.....	جدول ۷-۴: آماره‌های توصیفی روش‌های ارزشیابی برنامه درسی تربیت دینی دوره متوسطه.....
۱۰۳.....	جدول ۸-۴: شاخص‌های توصیفی متغیر مکنون و مؤلفه‌های آن.....
۱۰۴.....	جدول ۹-۴: جدول مهالانویس، برای بررسی داده‌های پرت چند متغیری.....
۱۰۵.....	جدول ۱۰-۴: ماتریس همبستگی بین متغیر و مؤلفه‌های آن.....
۱۱۰.....	جدول ۱۱-۴: شاخص‌های برازندگی برای مدل برازش شده (۴-۵).....
۱۱۱.....	جدول ۱۲-۴: الگوی ساختاری مسیرها و ضرایب استاندارد آنها در تحلیل عاملی مرتبه دوم.....
۱۱۲.....	جدول ۱۳-۴: بار عاملی مؤلفه‌های اهداف برنامه درسی تربیت دینی.....
.....	جدول ۱۴-۴: الویت‌بندی شاخص‌های اهداف برنامه درسی تربیت دینی بر اساس یادگیری هیجانی - اجتماعی از نظر دبیران زن دوره متوسطه ناحیه یک کرمان.....
۱۱۳.....	
۱۱۵.....	جدول ۱۵-۴: شاخص‌های برازندگی برای مدل برازش شده (۴-۱).....
۱۱۶.....	جدول ۱۶-۴: الگوی ساختاری مسیرها و ضرایب استاندارد آنها در تحلیل عاملی تأییدی.....
۱۱۸.....	جدول ۱۷-۴: بار عاملی مؤلفه‌های محتوای برنامه درسی تربیت دینی.....
.....	جدول ۱۸-۴: الویت‌بندی شاخص‌های محتوای برنامه درسی تربیت دینی بر اساس یادگیری هیجانی - اجتماعی از نظر دبیران زن دوره متوسطه ناحیه یک کرمان.....
۱۱۹.....	

- جدول ۴-۱۹: شاخص‌های برازندگی برای مدل برازش شده (۴-۲)..... ۱۲۱
- جدول ۴-۲۰: الگوی ساختاری مسیرها و ضرایب استاندارد آنها در تحلیل عاملی مرتبه دوم..... ۱۲۲
- جدول ۴-۲۱: بار عاملی مؤلفه‌های فعالیت‌های یاددهی - یادگیری برنامه درسی تربیت دینی..... ۱۲۴
- جدول ۴-۲۲: الویت‌بندی شاخص‌های فعالیت‌های یاددهی - یادگیری برنامه درسی تربیت دینی بر اساس یادگیری هیجانی - اجتماعی از نظر دبیران زن دوره متوسطه ناحیه یک کرمان..... ۱۲۵
- جدول ۴-۲۳: شاخص‌های برازندگی برای مدل برازش شده (۴-۳)..... ۱۲۷
- جدول ۴-۲۴: الگوی ساختاری مسیرها و ضرایب استاندارد آنها در تحلیل عاملی مرتبه دوم..... ۱۲۷
- جدول ۴-۲۵: بار عاملی مؤلفه‌های ارزشیابی برنامه درسی تربیت دینی..... ۱۲۹
- جدول ۴-۲۶: الویت‌بندی شاخص‌های ارزشیابی برنامه درسی تربیت دینی بر اساس یادگیری هیجانی - اجتماعی از نظر دبیران زن دوره متوسطه ناحیه یک کرمان..... ۱۳۱
- جدول ۴-۲۷: شاخص‌های برازندگی برای مدل برازش شده (۴-۴)..... ۱۳۳
- جدول ۴-۲۸: الگوی ساختاری مسیرها و ضرایب استاندارد آنها در تحلیل عاملی مرتبه دوم..... ۱۳۴
- جدول ۴-۲۹: آزمون F برای مقایسه‌ی برنامه درسی تربیت دینی مبتنی بر یادگیری هیجانی - اجتماعی بر حسب مدرک تحصیلی..... ۱۳۵
- جدول ۴-۳۰: آزمون F برای مقایسه‌ی برنامه درسی تربیت دینی مبتنی بر یادگیری هیجانی - اجتماعی بر حسب سابقه تدریس..... ۱۳۷

فهرست اشکال

عنوان	صفحه
شکل ۴-۱: مدل برازش شده جهت بررسی چگونگی برنامه درسی تربیت دینی بر اساس یادگیری هیجانی - اجتماعی.....	۱۰۹
شکل ۴-۲: مدل برازش شده جهت تعیین اهداف برنامه درسی تربیت دینی بر اساس یادگیری هیجانی - اجتماعی از نظر دبیران زن دبیرستانهای ناحیه یک کرمان.....	۱۱۴
شکل ۴-۳: مدل برازش شده جهت تعیین محتوای برنامه درسی تربیت دینی بر اساس یادگیری هیجانی - اجتماعی از نظر دبیران زن دبیرستانهای ناحیه یک کرمان.....	۱۲۰
شکل ۴-۴: مدل برازش شده جهت بررسی فعالیت‌های یاددهی - یادگیری برنامه درسی تربیت دینی بر اساس یادگیری هیجانی - اجتماعی.....	۱۲۶
شکل ۴-۵: مدل برازش شده جهت بررسی ویژگی‌های ارزشیابی برنامه درسی تربیت دینی بر اساس یادگیری هیجانی - اجتماعی.....	۱۳۲

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۴-۱: نمودار ستونی توزیع دبیران بر حسب سابقه تدریس.....	۹۵
نمودار ۴-۲: نمودار ستونی توزیع آزمودنی‌ها به تفکیک مدرک تحصیلی.....	۹۶
نمودار ۴-۳: هیستوگرام برنامه درسی تربیت دینی مبتنی بر یادگیری هیجانی - اجتماعی.....	۹۷
نمودار ۴-۴: هیستوگرام اهداف برنامه درسی تربیت دینی دوره متوسطه.....	۹۸
نمودار ۴-۵: هیستوگرام محتوای برنامه درسی تربیت دینی دوره متوسطه.....	۹۹
نمودار ۴-۶: هیستوگرام فعالیت‌های یاددهی - یادگیری برنامه درسی تربیت دینی دوره متوسطه.....	۱۰۱
نمودار ۴-۷: هیستوگرام روش‌های ارزشیابی برنامه درسی تربیت دینی دوره متوسطه.....	۱۰۲

فصل اول:

کلیات پژوهش

۱-۱. مقدمه

از دیرباز دغدغه‌ی فکری انسان، موضوع تعلیم و تربیت و روشهای دستیابی به آن بوده و همواره در تمامی ادوار به این امر توجه شده است، تحقق هدفهای برنامه تربیتی مستلزم فراهم کردن شرایط، تجارب و فعالیتهای تربیتی است که به فرد فرصت می‌دهند تا در معرفت، میل و عمل خود دگرگونی پدید آورد. بنابراین آنچه تدارک می‌شود قاعدتا باید تحریک‌کننده گرایش و برانگیزاننده‌ی عمل باشد. از سویی دیگر با نگاهی به سیر تاریخی انسان نشان می‌دهد که انسان به دین و به طبع آن به تربیت دینی توجه داشته‌اند. یافته‌های دانشمندان بهترین گواه این مدعاست که تاریخ زندگی بشر با دین آمیخته شده است. از این رو انسانها همواره سعی نموده‌اند تا با تربیت دینی مناسب، به پرورش افرادی پردازند که توان زندگی مناسب در جامعه را داشته باشند (مشرقی، ۱۳۸۹).

تربیت دینی هدف نهایی تمام اقدامات تربیتی است. ابعاد دیگر تربیت همچون جسم، عواطف، عقل، جنبه‌های اجتماعی، اخلاقی با تربیت دینی رابطه طولی دارد، لذا تربیت دینی در عرض سایر جنبه‌های آن نیست، بلکه در طول آنها در مرتبه‌ی بالاتر قرار دارد. این نگاه به مفهوم و گستره‌ی تربیت دینی، جایگاه والا و مهمی در تمام عرصه‌های زندگی فردی، اجتماعی به آن می‌بخشد. با الهام از این نگاه به گستره و مفهوم تربیت دینی نظام رسمی آموزش و پرورش نیز مسئولیتی خطیر در تکوین شخصیت دینی و معنوی مریان و دانش‌آموزان دارد (چراغ چشم، ۱۳۸۷). در وصف عظمت تربیت دینی همین بس که تربیت دینی به منزله‌ی یکی از مهمترین انواع و بلکه بهترین نوع تربیت، دربرگیرنده‌ی همه‌ی انواع دیگر تربیت نیز است. با توجه به مجموع تعاریف به عمل آمده از تربیت اسلامی میتوان اینگونه استناد کرد که تربیت اسلامی شکوفاسازی و به فعلیت رساندن جمیع استعدادها در جنبه‌های گوناگون شخصیتی یعنی ابعاد جسمانی، عقلانی، اجتماعی، عاطفی، اخلاقی است. این شکوفاسازی با موازین و ضوابط الهی میسر است و از این رو خلاف چنین ضوابطی شکوفاسازی محسوب نمی‌شود و بنابراین تربیت هم قلمداد نمی‌گردد. (علوی، ۱۳۸۸). لذا تربیت دینی که از وظایف آموزش و پرورش کشورها می‌باشد، می‌بایست شخصیت دانش‌آموز را در سه حیطه‌ی شناختی، عاطفی، عملی با توجه به رویکرد عقلانی، عاطفی رشد دهد (فینبرگ^۱، ۲۰۰۸ ص ۱۹). و این تربیت همه جانبه در نوجوانان که در دوره متوسطه به سر می‌برند حائز اهمیت است زیرا دانش‌آموزان علاوه بر اینکه با ارزشها و باورهای جدید مواجه می‌شوند، باید خود را با انتظارات والدین، گروه همسالان و مدرسه سازگار کنند که با شتاب بیشتری در حال تغییر است بنابراین نیازمند مهارتها و توانایی هیجانی و اجتماعی موثر برای سازگاری با محیط خود هستند (ملکی، ۱۳۷۹).

¹. Feinberg